

татели“ иска всички да гледат с неговите очи, да чуват с неговите уши и да говорят с неговия език. В това отношение създава човешки клонинги много преди медицината да стори това!

Като Фома Фомич Иван Костов е жаден за похвали и отличия. Щом другите не го хвалят, той самият се хвали. Около него се навъртат посредственици, готови да продадат България.

Тъкмо при Иван Костов корупцията в България достига неподозирани висоти. И как няма да достигне, като той и семейството му дават личен пример!

Любопитно е, че дори неговият политолог Огнян Минчев е принуден да признае:

„Това (което става у нас) не е просто система, допускаща корупция като отклонение от нормата. Това е система, в която корупцията е нормата.“

И по-нататък:

„СДС разви модел на управление, който изостави интересите на предприемчивите и амбициозните хора и се фокусира върху разпределението на икономическите позиции между собствените си партизани и хора от новосъздадената йерархия на партията...“

А кой стои на върха на йерархията? Разбира се, обявеният за Командир Иван Костов...

VI

Още не сме избрани в Комисията по корупцията, но усещам, че с Велислава Дърва няма да можем да мелим заедно брашно. Тя е прибързана и нетърпелива. Вдига излишен шум. Говори от свое и от мое име, без да се интересува дали съм съгласен с това, което казва. Мъчи се да бъде обективна спрямо общото, но е субективна спрямо частното. Създаде си е имидж на хаплива и неговорлива и упорито нагажда поведението си към имиджа.

Минаваме за единомишленици. Но в единомислието ни има някаква невидима разделителна линия. Не сме вързани един за друг като Пижо и Пенда. Всеки от нас си има его и си го следва...

Знаем се по имена още преди Десети ноември. Аз ѝ свалям шапка за публикацията ѝ „Стани, Лазаре!“, която ми звучи като бунтовна песен на Добри Чинтулов. Тя пък не крие положителното си отношение към някои мои публикации.

След 10 ноември (струва ми се, в началото на януари 1990 г.) виждам Велислава на телевизионния екран.

„Добър вечер, драги зрители! Аз съм Велислава Дърева – представя се. – Говоря от името на Съюза на демократичните сили.“

Едва не падам под масата от изненада. Оказва се, че тя и Чавдар Кюранов са първите говорители на СДС. Оказва се, че тя е една от акушерките на новата организация. Участва в почти всички потайни игри около зачеването и раждането ѝ.

На 14-ия извънреден конгрес на БКП (февруари 1990 г.) заедно с Велислава Дърева влизаме в листата за главни редактори на вестник „Работническо дело“. Предложени са още Стефан Продев, Петър-Емил Митев, Евгени Станчев и Радослав Радев. Всички си правим отвод, като изтъкваме, че поддържаме кандидатурата на Стефан Продев. Велислава казва пред един от микрофоните в залата: „Той е маршалът на журналистиката...“

Избран съм за член на Висшия партиен съвет. Велислава не е избрана и това, изглежда, я засяга. Втурва се активно в политиката като наблюдател на агенция София-прес...

Това е времето на декларации и надежди за промяна. Много хора заболяват от амнезия и префасонират биографиите си. Избухват партии, някои на роднинска и земляческа основа. Демократична партия на труда в с. Жълтуша, община Ардино (да не се бърка със с. Жълтурково на НЛЮ), Народно-либерална партия „Стефан Стамболов“ в Крумовград, Партия за справедливост в Тетевен, Демократичен кръг за разум и национална съвест в с. Койнаре, Ловешко, и др. Възкръсват партии, ликвидирани от „народната власт“ – Българска социалдемократическа, Демократическа, Радикал-демократическа, БЗНС в различни разцветки, либерална, консервативна, политическият кръг „Звено“ и пр. Така нареченото политическо пространство изведнъж се изпълва с либерали, консерватори, народняци, радикали, социалисти, комунисти, монархисти, републиканци, земеделци, анархисти и какви ли не. Животът става пъстър като лунапарк.

Българската комунистическа партия променя самоличността си. Преименува се в Българска социалистическа партия. А печатното ѝ издание „Работническо дело“ става „Дума“. В партията гнездят различни движения: ДЕМОС – Демократичен социализъм на Александър Томов, „Пък към Европа“ на Петър-Емил Митев, АСО на Иван Николов, „Марксистка алтернатива“ на Минчо Минчев, Радикали на Янаки Стоилов и др.

Не се чувствам уютно в БСП. И това изразявам в едно интервю пред Светослава Стаева, публикувано във „Век 21“. Но не мога да понасям и кресльовците в СДС. (По-сетне се оказва, че повечето от тях са агенти на политическата полиция.) Не се насочвам и към идейните течения, защото подозирам, че платната им се надуват от вятъра на бивщата номенклатура, за да се създава илюзията, че нещо се променя.

Избран съм депутат във Великото народно събрание. Нещо повече, избран съм за председател на Комисията по досиетата. И виждам с очите си работните и служебните дела на някои депутати агенти. (Казвам някои, защото МВР проявява селективен подход.) Виждам и двайсетина криминални досиета. Чувството, че в парламента влизат най-достоините, изведнъж се сгромолясва. Разбирам, че при съществуващата изборителна система и едно магаре може да стане депутат, стига да е партийно оцветено и да има личен паспорт и единен граждански номер.

Велислава Дърева е включена в предизборната листа на БСП в Пловдив, но не е избрана. Въпреки това е непрекъснато в парламента. Пълни бележниците си със записки от кулоарите. Живо се интересува от работата на Комисията по досиетата. Подозирам, че събира материал за книга...

В 36-ото народно събрание и двамата сме депутати. Тя е избрана за член на Комисията по екологията и за министър в сенчестото правителство на Александър Томов. Аз пък съм избран за член на Комисията по национална сигурност.

Виждаме се почти всеки ден ту в Народното събрание, ту в сградата на БСП на „Позитано“. Разговаряме за най-различни неща. Понякога в разговора ни се вмъква и темата за корупцията. Не споделяме мнението на пристрастените политици, че корупцията е само СИНЯ или само ЧЕРВЕНА. Гледаме по-широко на нещата и виждаме, че е обагрена с всички цветове. Тя е не само зад фасадата на Народното събрание, Министерския съвет, президентството, съда, прокуратурата. Тя е навсякъде. Най-добре вирее върху почвата на многобройните партии, фондации, акционерни дружества, компании, фирми, корпорации, консорциуми. Има дълги ръце и бърка във всички джобове.

Велислава се вълнува от проблема за „второмрежовия капитал“. Публикува и статия, с която открехва съвсем малко завесата как в условията на оранжерийната икономика преди Десе-

ти ноември се пръкват толкова много „родни“ милионери. Не споменава имена, но дава да се разбере, че проумява някои тайни.

Аз също се вълнувам от този въпрос. Но търся КОНКРЕТНОСТ. Това, че за една нощ се раждат много от нашите милионери, е ясно дори и на децата. Ясно е, че са се раздавали огромни суми на ръка. Не е трудно да се разбере и идейната канава: „Социализмът рухва, идва капитализмът, давайте каквото можем да спасим“ (разбирай – да заграбим). Интересува ме точно кой подхвърля тази идея и кой практически я осъществява. Искам да знам и кои са получателите.

Подозирам, че кешовата операция е брънка от активно мероприятие на КГБ и органите за сигурност на цялата социалистическа система. Защото навсякъде, където е стъпил кракът на тоталитарния социализъм, стават подобни неща.

Подозирам също така, че главна роля играе Андрей Луканов като представител на България в СИБ, като ръководител на двустранната българо-съветска икономическа комисия. Най-сетне – като съветски възпитаник, а може би и като чужд агент, според признанието на Тодор Живков.

Много неща подозирам, но не мога да твърдя нищо със сигурност. Проблемът със създаването на втората мрежа се изправя пред мен като крепостна стена, която не може да се пробие с тараните на вестникарските разследвания. Трябват някакви нови, по-модерни оръжия! Засега в съзнанието ми се борят само въпроси, без отговори. Питам се, защо, когато СДС спечелва изборите и идва на власт „с малко, но завинаги“, не разнища въпроса? Уж създава някакви комисии, които гръмка започват работа, но заглъхват незнайно, без да достигнат до пленарната зала? Защо например най-нашумялата комисия на Димитър Луджев спира наред пътя? (Спомням си, че Андрей Луканов ненавиждаше Луджев и упорито ми внушаваше да го включа в списъка на доносниците. Но аз не го включих, защото не открих досието му.) Защо правителството на Филип Димитров прибира почти целия архив на Министерството на външноикономическите връзки и затваря достъпа до него? Посетне този архив ще изчезне вдън земя и Луджев ще нададе вой като наранен лос. Питам се още, защо правителството на Филип Димитров като господар на цялата изпълнителна власт не се свързва с някоя чуждестранна фирма, която е специализи-

рана в издирването на нелегално изнесени пари? (Например фирмата „Крол“.) Обяснението, което дава Йордан Соколов, че чуждите издирвачи искали високи хонорари, звучи несериозно. Не мога да разбера защо ревизията на Българската външнотърговска банка, която е гарант на валутните ни заеми, е турена под ключ?

Журналистката Алексения Димитрова ми дава сигнали, че също се интересува от второмрежовия капитал и иска да обединим усилията си. От разговорите ѝ с банкери тя е стигнала до разбирането, че истината може да се разкрие, когато се прочете ревизионният акт на банката. И търси колежа, упорито търси. Но накъдето и да тръгне в издирването, все попада на глуха улица. Тя ме моли да ѝ помогна, като ми вдига лозунги от предизборните плакати: „Заедно ще успеем!“ или „Заедно можем повече!“

Откликвам на молбата ѝ и се срещам с шефа на Главното следствено управление Бойко Рашков. Той установява, че копие от ревизионния акт има в следственото дело за икономическата разруха. Но да се намери в мазето на Централния затвор в София на улица „Майор Векилски“ е по-трудно, отколкото да се направи нова ревизия. Всички дела там за големите афери са в насипно състояние. Само с папките от дело № 4 може да се построи седемметрова коридорна стена с височина около четири метра!

Казвам на Велислава Дърева, че ако искаме Комисията по корупцията да свърши някаква полезна работа, трябва да се захванем първо с Андрей Луканов. А тя скача като ужилена:

– Бе ти чуваш ли се какво говориш!

– Има какво да се провери – държа на своето. – Унищожаването на важни документи, разрушаването на контролната система, мораториумът върху външния дълг. Ами връзките му с Робърт Максвел и маркиз Жиралди?

– Моля те, спри! Унищожаването на документи е познато явление още от древността. Разрушаването на контролната система е свързано с прехода ни към демокрация. Мораториумът е необходимо зло. Когато България е неплатежоспособна... Андрей е политик от световна величина. Естествено е да поддържа връзки и с Максвел, и с маркиз Жиралди, и с кого ли още не. Та нали империята „Максуел комюникейшън корпорейшън“ издаваше трудовете на Брежнев, на Горбачов, че и на

нашия Живков! Много хора се мъчат да дъвчат цървулите на Андрей. Ама зъбите им са слаби. Ти поне знаеш, че във Великото народно събрание имаше един Васил Симов. Неговата подкомисия се занимаваше шумно с Андрей. И какво направи – дупка в морето! Асен Мичковски също се заканваше, че ще му види сметката. Дори организира подобие на обществен процес в Стара Загора по случая „Нева“. И какво – пак дупка в морето! Да не говорим за прословутия доклад на Асен Мичковски, Румен Биков и Маргарит Мицев.* Андрей добре им отговори с чувство за хумор, че от храстите, където ровичкат, няма да изскочи заек.

– Тъкмо това ме смущава най-много.

– Кое по-точно?

– Че не признава никаква вина!

– Ти какво? Искаш да си сложи сам главата на дръвника ли?

Виждам, че не мога да ѝ изляза на глава. Тя се е хванала за Андрей Луканов като повет за стобор. И е готова в името на приятелството си с него да си затваря очите.

Лошото е, че по отношение на Луканов** просто е заслепена и вярва в пълната му непогрешимост. Нещо, което ще пречи на обективността на Комисията по корупцията.

VII

На второто заседание на парламентарната група на БСП атмосферата е натегната. Всички са видели Велислава Дърева на телевизионния екран, чели са изявленията ѝ във вестниците и са се настроили срещу ѝ.

Най-гневен е заместник-председателят на групата Александър Маринов. Той просто не може да сдържи нервите си. Със зачервено и разлутено лице отсича:

* Става дума за „Доклад относно персоналната вина и отговорност на г-н Андрей Луканов – народен представител, за неговото участие във взимането и изпълнението на решения, с което е допринесъл за настъпването на икономическата криза в България“. – Бел. авт.

** Години след това Велислава Дърева ще се изповяда пред вестник „Труд“ (броят от 5 август 1998 г.): „Нашето приятелство с Андрей (Луканов) беше много дълбоко. Той е човекът, който ме направи политик.“